31/01/2019

Μητρ.Ναυπάκτου: “Γνῶθι σαυτόν” καί “πρόσεχε σεαυτῷ”

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου

Κατά τήν ἑορτή τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, Προστατῶν τῆς Παιδείας μας, στό Πνευματικό Κέντρο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ναυπάκτου, στίς 7:00 μέ 9:00 τό βράδυ, πραγματοποιήθηκε ἡ καθιερωμένη ἐκδήλωση τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς πρός τιμήν τῶν Ἐκπαιδευτικῶν.

Ἡ ἐκδήλωση περιελάμβανε ἀπόδοση ἐπίκαιρων ὕμνων ἀπό Χορό Ἱεροψαλτῶν ὑπό τήν διεύθυνση τοῦ Πρωτοψάλτη κ. Παντελῆ Ἀναστασόπουλου, ὁμιλία τοῦ Μητροπολίτου καί δεξίωση.

Παρέστησαν ὁ Ἀντιδήμαρχος κ. Γ. Σιαμαντᾶς, ὁ ὁποῖος καί ἀπηύθυνε χαιρετισμό, ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Δημάρχου Ναυπακτίας, οἱ Διευθυντές τῶν Σχολείων τῆς πόλεως καί πολλοί Ἐκπαιδευτικοί ὅλων τῶν βαθμίδων καί εἰδικοτήτων, ἐν ἐνεργείᾳ καί συνταξιοῦχοι, πού γέμισαν τήν αἴθουσα τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου.

Ὁ Σεβασμιώτατος ἀναλύοντας τό θέμα του «”Γνῶθι σαυτόν” καί “πρόσεχε

σεαυτῷ”» (μπορεῖτε νά τήν δεῖτε βιντεοσκοπημένη ΕΔΩ), διάρθρωσε τήν ὁμιλία του σέ τέσσερεις ἑνότητες.

Στήν πρώτη ἑνότητα ἀνέλυσε τό πῶς ἑρμήνευσε ἡ Σωκρατική καί Πλατωνική φιλοσοφία τό ρητό «Γνῶθι σαυτόν» πού ἦταν ἀναγεγραμμένο στόν Ναό τοῦ Ἀπόλλωνος στούς Δελφούς. Δηλαδή, τό «γνῶθι σαυτόν» συνδέθηκε στενά μέ τήν περί ἰδεῶν ἀντίληψη τοῦ πλατωνισμοῦ καί μέ τήν «ἀνάμνηση» πού ὑπῆρχε στήν ψυχή τοῦ ἀνθρώπου, ὁπότε μέ τήν «μαιευτική μέθοδο» ὁ ἄνθρωπος ἔπρεπε νά ἀποκτήση τήν γνώση τῶν ἰδεῶν.

Στήν δεύτερη ἑνότητα ἀναφέρθηκε στήν διαφορά μεταξύ τοῦ «γνῶθι σαυτόν» καί τοῦ «πρόσεχε σεαυτῷ», ὅπως τήν ἀναλύει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, ἀντιμετωπίζοντας τόν σχολαστικό Βαρλαάμ καί στήν πραγματικότητα ἡ διαφορά μεταξύ τῶν δύο αὐτῶν ρητῶν δείχνει τήν διαφορά μεταξύ φιλοσοφίας καί θεολογίας.

Στήν τρίτη ἑνότητα παρουσίασε συνοπτικά μιά ὁμιλία πού ἔκανε τό ἔτος 1953 ὁ τότε καθηγητής τῆς Πατρολογίας στήν Θεολογική Σχολή Ἀθηνῶν Κωνστατῖνος Μπόνης, κατά τήν πανηγυρική συνεδρίαση τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν τήν ἡμέρα τῆς ἑορτῆς τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν. Στήν ὁμιλία αὐτή φαίνεται ἡ θαυμαστή προσωπικότητα τοῦ Μ. Βασιλείου σέ ὅλους τούς αἰῶνες. Ἦταν χαρακτηριστική ἡ φράση του: «Στῶμεν λοιπόν εὐλαβῶς πρό τοῦ σοφοῦ Βασιλείου, τοῦ ἁγίου Ἱεράρχου καί τοῦ ἐνδόξου Ἕλληνος. Λάβωμεν τοῦτον ὡς πρότυπον εὐσεβείας, παιδείας καί ἀρετῆς».

Στήν τέταρτη ἑνότητα ὁ Σεβασμιώτατος ἀνέλυσε τήν βασική ἑρμηνεία πού κάνει ὁ Μ. Βασίλειος στό χωρίο τοῦ Δευτερονομίου «πρόσεχε σεαυτῷ». Σέ αὐτήν παρουσιάζεται μιά ἔκθεση ὀρθοδόξου ἀνθρωπολογίας, γίνεται ἀνάλυση τῆς ἀσκητικῆς-νηπτικῆς παραδόσεως τῆς Ἐκκλησίας καί φαίνεται ἡ διαφορά μέ τό «γνῶθι σαυτόν» τῆς ἀρχαίας φιλοσοφίας.

Κατέληξε δέ στήν ὁμιλία του μέ τό ὅτι ὁ Μ. Βασίλειος ἦταν σοφός κατά τά θεῖα, καί ἐξέφραζε αὐτή τήν ἐμπειρία του μέ σαφήνεια καί πληρότητα, ἐκπληρώνοντας τό γνωμικό «τό σοφόν σαφές». Ἔτσι ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Καισαρείας ἦταν σοφός καί ὁ λόγος του σαφής, ἦταν Μέγας καί ὁ λόγος του θεόπνευστος.

Μετά τήν ὁμιλία τοῦ Σεβασμιωτάτου ἀκολούθησε συζήτηση μέ πολλά ἐρωτήματα, ὅπως: γιά τήν νηπτική διάσταση τῆς διδασκαλίας τοῦ Μ. Βασιλείου• γιά τήν διάκριση φύσει ἀθανάτου ψυχῆς τῆς μεταφυσικῆς καί τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς

κατά τήν χριστιανική διδασκαλία• ἄν ὑπάρχει ὁμοιότητα καί συμπληρωματικότητα τῶν δύο ρητῶν• μήπως τελικά μᾶς φοβίζει ἡ γνώση τοῦ πραγματικοῦ ἑαυτοῦ μας• μήπως τό ἀρχαῖο ρητό παραπέμπει σέ μιά φιλοσοφική ἐμβάνθυνση ἐνῶ τό ρητό πού ἀναλύει καί προτείνει ὁ Μ. Βασίλειος ἔχει μόνον ἠθική σημασία• πῶς μποροῦμε νά γνωρίσουμε τόν ἑαυτό μας χωρίς νά μᾶς τρομάξη ἡ κατάστασή μας• πῶς αὐτό τό ρητό βοηθάει τούς σύγχρονους νέους νά ἀποφύγουν τήν πολυδιάσπαση στήν ὁποία ὁδηγεῖ ὁ σύγχρονος τρόπος ζωῆς κλπ.

Ἡ ἐκδήλωση περατώθηκε μέ δεξίωση στήν αἴθουσα ψυχαγωγίας τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου.